

Vergaderjaar 2014–2015

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 1895

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 september 2014

Inleiding

Hierbij bied ik u de Rapportage Vreemdelingenketen (RVK) aan over de periode januari tot en met juni 2014¹. In de rapportage informeer ik u over de resultaten van de vreemdelingenketen en ontwikkelingen in de migratie naar Nederland.

Asiel en opvang

De meest opvallende trend in het eerste half jaar van 2014 is de toegenomen asielinstroom, met een opvallende piek in aanvragen van Eritrese asielzoekers in april en mei. Aansluitend steeg het aantal asielaanvragen van Syriërs en dit aantal is tot op heden nog hoog. Zoals ik in eerdere brieven hierover heb gemeld, staan het waarborgen van de opvang en de zorgvuldigheid van de asielprocedures voorop.² Dit laat onverlet dat Nederland de voorkeur blijft houden voor opvang in de regio.

De onvoorzien verhoogde asielinstroom vergt een grote inzet en flexibiliteit van de betrokken ketenpartners. Zo heeft het COA opvanglocaties ge- en heropend en hebben zowel COA als IND extra personeel aangetrokken. De IND heeft verder een afspraak met de Nederlandse ambassade in Rome over de plaatsing van een Dublin-liaison-officer op de post. Mede vanwege een gebrek aan tolken verblijft op dit moment nog een grote groep asielzoekers in de opvang in afwachting van de aanvang van de Algemene Asielprocedure.

Bijzonder aan de instroom van Eritrese asielzoekers betroffen de signalen van georganiseerde mensensmokkel. De gehele vreemdelingenketen zet zich daarom in op het achterhalen van smokkelroutes- en netwerken, onder meer door versterkt gericht mobiel toezicht vreemdelingen (MTV) door de Koninklijke Marechaussee.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

² Kamerstuk 19 637, nrs. 1817 en 1820.

Het relatief hoge percentage inwillingen heeft gezorgd voor een stijging van het aantal vergunninghouders in de opvang, omdat niet voor elke vergunninghouder meteen woonruimte beschikbaar is. Het COA ontplooit samen met de gemeenten initiatieven om sneller woonruimte voor vergunninghouders beschikbaar te kunnen stellen en zo de uitstroom van vergunninghouders te vergroten. De onverwachte hogere taakstelling vraagt veel van de gemeenten.

Reguliere migratie

De reguliere toelatingscijfers zijn met ingang van deze editie van de RVK ingedeeld volgens de clusters zoals die met het Modern Migratiebeleid zijn geïntroduceerd. De cijfers geven weer hoeveel procedures om Toegang en Verblijf (TEV-procedure) zijn opgestart en hoeveel voor een verblijfsvergunning (VVR) zonder dat een machtiging tot voorlopig verblijf (MVV) nodig is (VVR zonder MVV). De cijfers voor EU-documenten worden met ingang van deze rapportage apart getoond. Dit betreft documenten die op grond van het vrij verkeer verleend worden aan EU-burgers en gezinsleden van EU-burgers en die dienen als bewijs van rechtmatig verblijf. De nieuwe weergave geeft een beter inzicht in ontwikkelingen en trends in de toelating van de verschillende groepen die een reguliere verblijfsvergunning nodig hebben.

Uit de rapportage blijkt dat het aantal aanvragen voor een verblijfsvergunning (zowel door middel van de TEV-procedure als de VVR zonder MVV) in het eerste halfjaar van 2014 8 procent afneemt ten opzichte van dezelfde periode in 2013. Dit is met name gelegen in een afname van het aantal TEV-procedures.

De afname doet zich met name voor bij het cluster Familie & Gezin. Het aantal TEV-procedures binnen de clusters Studie en Kennis & Talent neemt juist toe. Voor de VVR zonder MVV procedure geldt dat een stijging is te zien in het aantal procedures binnen de clusters Uitwisseling, Familie & Gezin en Tijdelijke Humanitair. Het aantal procedures binnen het cluster Studie blijft stabiel, Kennis & Talent neemt met een miniem percentage af en ook neemt het aantal procedures binnen de clusters Humanitair Niet-tijdelijk en Bijzonder Verblijf af.

Uit de rapportage blijkt ook dat het aantal aanvragen voor EU-documenten in de eerste zes maanden van 2014 afneemt met 56 procent. Dit is met name gelegen in het feit dat Roemenen en Bulgaren sinds 1 januari 2014 vrij zijn op de Nederlandse arbeidsmarkt. Als gevolg daarvan nam het aantal aanvragen voor een EU-document door EU-burgers met 96 procent af. Daarbij vragen minder derdelanders die als gezinslid van een EU-burger een beroep doen op het vrij verkeer van personen een EU-document aan. Dat aantal daalt met 11 procent.

Toegang, toezicht en terugkeer

In het kader van de verhoogde asielinstroom is in het eerste halfjaar van 2014 extra ingezet op gerichte MTV-controles. Doordat de focus van deze controles lag op Eritreeërs en later op Syriërs, twee doelgroepen die vaak asiel aanvragen, is het aantal asielaanvragen in het MTV-proces in de rapportageperiode hoger dan in dezelfde periode vorig jaar: 620 personen in de eerste helft van 2014 tegenover 50 in de eerste helft van 2013. Daarnaast is het aantal aangetroffen personen zonder rechtmatig verblijf lager dan in dezelfde periode in 2013.

Hoewel sprake is geweest van een sterk verhoogde asielinstroom, is vanwege de aard van de asielinstroom de instroom in het terugkeerproces van de DT&V in de rapportageperiode nagenoeg stabiel gebleven ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Ditzelfde geldt voor de uitstroom

van vertrekzaken in deze periode. De daling die zichtbaar is binnen de categorie aantoonbaar vertrek wordt in belangrijke mate veroorzaakt doordat er minder vreemdelingen in bewaring worden gesteld ingevolge de inwerkingtreding van Dublin Verordening III. Deze categorie vreemdelingen kende voorheen een zeer hoog percentage gedwongen vertrek terwijl er nu in deze categorie sprake is van meer zelfstandig vertrek zonder toezicht. Binnen de categorie aantoonbaar vertrek is een duidelijke verschuiving zichtbaar van gedwongen vertrek naar zelfstandig vertrek. Deze ontwikkeling sluit aan bij de primaire doelstelling van het terugkeerbeleid om vertrekplichtige vreemdelingen te bewegen tot en ondersteunen bij zelfstandig vertrek. Dat laat overigens onverlet dat ook gedwongen vertrek nadrukkelijk aan de orde is.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven